

**„Það skiptir máli að byrja snemma“
Þroska- og hegðunarstöð – Forvarnir**

Forvarnir – byrja snemma

- Verja fyrir hverju – hve snemma?
- Fyrirbyggja skaða vegna áhættu
- Taugafræðileg frávík – er skaðinn skeður?
- Snemmtæk íhlutun – meðferð / þjálfun
 - Byggir upp færni
 - Dregur úr vanda nú vegna röskunar / áhættu
 - Fyrirbyggir aukningu vanda og frekari hömlun
 - Bætir framtíðarhorfur

**„Hlutverk Þroska- og
hegðunarstöðvar er að ...**

**efla lífsgæði og framtíðarhorfur barna,
draga úr hamlandi áhrifum hvers kyns
frávika í þroska og hegðun og vinna
gegn þróun alvarlegri vanda ...“**

**„Stuðla að því að frávík finnist snemma ...
svo grípa megi inn í með viðeigandi
úrræðum**

**Vera leiðandi innan heilsugæslunnar um
fræðilega og hagnýta þekkingu á
greiningu, meðferð og ráðgjöf vegna
frávika í proska og hegðun barna**

**Vera öflug þekkingar- og upplýsingaveita
... sinna þróun, fræðslu, rannsóknum,
starfsþjálfun og handleiðslu ...**

**Í samvinnu við háskóla og fagaðila innan
og utan heilsugæslunnar“**

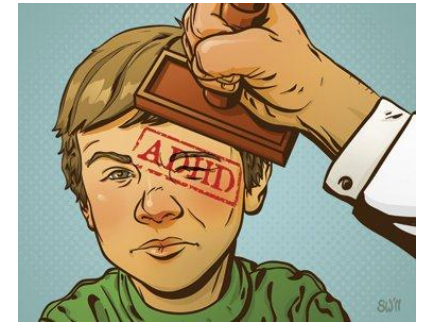
Þroska- og hegðunarstöð

- Sérhæfð 2.-3. stigs starfseining innan HH sem veitir þjónustu á landsvísu
- Þjónusta fyrir börn og foreldra
 - Greining, ráðgjöf, fræðsla, meðferð
- Tilvísendur eru fagfólk heilbrigðis-, skóla og félagsþjónustu
 - Um 400 börnum vísað árlega

Greining á ÞHS

- **Frumgreining** proska- og hegðunarfrávika hjá ungum börnum (um 150 vísað á ári)
- **Nánari greining** barna með sterkar vísbendingar um ADHD og skyldar raskanir eða einhverfuróf (um 260 vísað á ári)
- Áhersla á þverfaglega nálgun og viðurkenndar aðferðir

Greining eða meðferð?

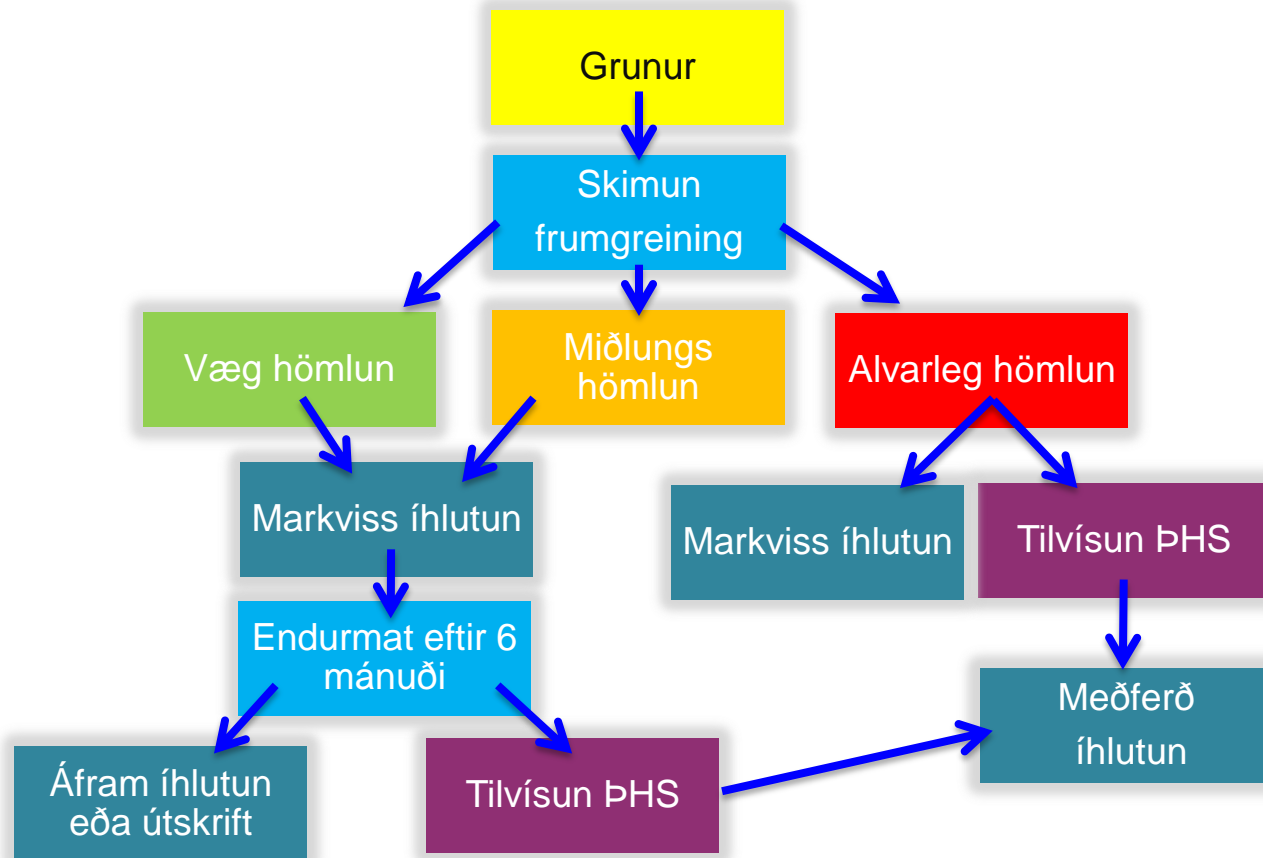
„Of mikil áhersla á greiningu
– of lítil á meðferð“

- Ekki spurning um **annað hvort eða!**
- Hver vandinn er, orsakir, hvað hægt er að gera
- **Tilgangur** greiningar er **rétt íhlutun / meðferð**
- Ekki **gefa sér** hverjar orsakir eru
- Fylgja klínískum leiðbeiningum og samþykktum greiningarskilmerkjum (DSM-5, ICD-10)
 - Um greiningu **og** meðferð

Leiðbeiningar um ADHD greiningu

- Þverfaglegt teymi, þ.á.m. sálfræðingur og læknir sérhæfðir í ADHD
- Greiningin felst í söfnun fjölbreyttra upplýsinga um forsögu barnsins, hegðun, getu og líðan við mismunandi aðstæður
- Notuð eru formleg greiningarviðtöl, próf og áhorfathuganir til að varpa ljósi á vitsmunalega, félagslega, og tilfinningalega stöðu barnsins, styrkleika og veikleika
- Einkennin valda hömlun og skýrast ekki betur af öðrum röskunum eða aðstæðum

Ferli: Skimun, meðferð, greining

Ráðlögð meðferð ADHD*

- Börn undir grunnskólaaldri:
 - Fræðslu- og færnipjálfunarnámskeið beggja foreldra, byggð á **félagsnámskenningum**
 - Námsaðstoð og hegðunarmótun sérþjáfaðra kennara
- Grunnskólabörn:
 - Sama, en að auki einstaklings- eða hóp HAM-meðferð (eftir aldri)
 - **OG** lyfjameðferð **ef** önnur íhlutun hefur ekki skilað nægum árangri

*Klínískar leiðbeiningar NICE og landlæknis

Eftir greiningu – Úrræði

- Íhlutun í skóla – sérkennsla, aðlögun umhverfis, hegðunarmótun og „**Teymi barnsins**“
- Nánari greining eða rannsóknir (LSH, BUGL, GRR)
- Lyfjameðferð
- Námskeið / færniþjálfun hópmeðferð
 - Fyrir foreldra og börn
- Einstaklingsmeðferð
 - Sálfræðimeðferð
 - Tal-, iðju- eða sjúkráþjálfun, listmeðferð

Úrræði eftir greiningu

- Sérhæfð námskeið á ÞHS
 - Fyrir börn og foreldra
- Námskeið utan ÞHS
 - Fyrir foreldra, börn
- Ráðgjöf fyrir foreldra
 - Hjá sálfræðingi á ÞHS
 - Meðferðarteymi/sálfræðingar í heilsugæslu
 - Ekki á öllum heilsugæslustöðvum
 - Sjálfstætt starfandi sálfræðingar
 - Fáir á samningi við SÍ
 - Sérfræðipjónusta sveitafélaga
 - Mismikið framboð

Námskeið – færnipjálfun

- Uppeldi sem virkar – Færni til framtíðar
 - Fyrir alla foreldra ungra barna
 - 4 skipti, 2 tímar í senn
 - Áhersla m.a.
 - Skipulag og samkvæmni foreldra í uppeldi
 - Kenna æskilega hegðun
 - Samvera og gott fordæmi
 - Fyrirbyggja hegðunarerfiðleika
 - Auka sjálfstæði og færni barna

Námskeið – þjálfun, meðferð

- Uppeldi barna með ADHD
 - Fyrir foreldra barna með ADHD
 - 6 skipti, 2 tímar í senn
 - Heimavinna, einstaklingsráðgjöf milli tíma
 - Efni m.a.
 - Einkenni ADHD
 - Markviss notkun jákvæðrar athygli og hróss
 - Að auka hlýðni
 - Umbunarkerfi og einvist

Námskeið – þjálfun, meðferð

■ Snillingarnir

- Námskeið fyrir 8-10 ára börn með ADHD
- 10 skipti, 2 tímar í senn
- Markvisst unnið með
 - Tilfinningastjórn
 - Félagsfærni
 - Athyglisstýringu
 - Vandamálalausn
 - Sjálfstjórn

Námskeið – þjálfun, meðferð

- KLK – Klókir litlir krakkar
 - Fyrir foreldra 3-6 ára barna með fyrstu einkenni kvíða
 - 6 skipti, 2 tímar í senn
 - Innihald m.a.
 - Fræðsla um kvíða og orsakir
 - Áhersla á umræður og þátttöku foreldra
 - Heimaverkefni milli tíma

Námskeið – þjálfun, meðferð

- KK – Klókir krakkar
 - Fyrir 8-12 ára börn með kvíðaraskanir og foreldra þeirra
 - 10 skipti, 1½ tími í senn
 - Innihald m.a.
 - Fræðsla um kvíða
 - Vinnubækur
 - Æfingar
 - Stuðningur foreldra við vinnu barnanna

Staðan nú?

- Aukið framboð **hópmeðferðar** sem byggja á **gagnreyndum aðferðum**
 - M.a. hafa rannsóknir hafa sýnt jákvæðan árangur námskeiða á PHS
- Vantar aukið aðgengi að **reynsluprófaðri einstaklingsmeðferð**
- **Síaukin eftirspurn** eftir greining og meðferð
- Of mörg börn **bíða of lengi**
- **Vantar heildstæða stefnu stjórnvalda!**

Takk fyrir mig!

Um ÞHS

- Stuttur kynningarbæklingur
 - Má panta hjá ÞHS
- Sími 585 1350
- Þönglabakki 1, 109 Reykjavík
- throski@heilsugaeslan.is
- www.heilsugaeslan.is/throskaoghegdunarstod

